रामाभिषेकः

King Dasharatha observes his son Rama and makes an important decision.

अयोधा

- ¹ अयोधा महती नगर्य आसीत्।
- ² अयोधा सहरी महती नगर्च आसीत्।
- ³ अयोधाराजो दशरथ आसीत्।
- ⁴ दशस्थ आसीट् अयोधायाः प्रियो बलवान् राजा।
- ⁵ सर्वे नागराः प्रिया आसन् दशरथस्य।
- ⁶ दशरथश्च प्रिय आसीत् सर्वेषां तागराणाम्।
- ⁷ दशरथः पतिर् आसीट् बद्धीनां राजपतीनाम्।
- ⁸ कौसल्या कैकेयी समित्रा च पत्य आसन् दशरथस्य।
- ⁹ सर्वे राजपत्यः प्रिया आसन् दशरथस्य।
- 10 किन्तु का प्रियतमासीत्?
- ¹¹ कैकेयी प्रियतमा सर्वाच राजपतीष्ट्र आसीत्।
- ¹² कैकेयी दशरथस्य प्रियतमा सहरतमा पत्यू आसीत्।
- ¹³ राज्ञो बद्धवः प्रियाः प्रत्रा आसत्।
- ¹⁴ रामो लक्ष्मणो भरतः शत्रुघृश् च राज्ञः प्रजा आसन्।

- ¹⁵ रामः प्रत्रः कौसल्याया आसीत्।
- ¹⁶ भरतः कैकेय्याः प्रत्र आसीत्।
- ¹⁷ लक्ष्मणशञ्जूष्मी च प्रजाव् आसां स्रित्रायाः।
- ¹⁸ सर्वे राजपुत्रा आसन् सुद्दरा बलवतृश्च।
- ¹⁹ सर्वे राजपुत्रा बलवत्तो योधा आसत्।
- ²⁰ सर्वे राजपुत्राः प्रिया आसन् दशस्थस्य।
- ²¹ किन्तु रामः प्रियतमः सर्वेषु राजपुत्रेषु आसीत्।
- 22 राम आसीत् सहरतमः प्रियतमो बलवतमश् च सर्वेषां राजप्रवाणाम्।
- ²³ रामः प्रिय आसीत् सर्वेषां राजपुत्राणाम्।
- ²⁴ रामश्च प्रिय आसीत् सर्वासां राजपतीनाम्।
- ²⁵ रामः सर्वप्रियो राजपुत्र आसीत्।

पूर्वम्

- ¹ राजा दशरथः ९त्रैः सहायोधायाम् अवसत्।
- ² एते च राजपुत्रा अयोधायाम् अवसन् पतीिभः सद।
- ³ कस्मात्?
- ⁴ पूर्वम् एते राजपुत्रा मिथिलां गता विवादम् अकुर्वन्।
- ⁵ एते राजपुत्रा मिथिलां गता विवादं च कृतागच्छत्र अयोधाम्।

का आसन् पत्यः सर्वेषां राजप्रजाणाम्? सीता रामस्य पत्यु आसीत्। ऊर्मिला पत्नी लक्ष्मणस्यासीत्। सीतोर्मिला च प्रच्याव आसां जनकस्य। जनको मिथिलाराज आसीत्। मिथिलासीत यहरी महती नगरी। माण्डवी भरतस्य पत्यू आसीत्। श्रुतकीर्तिश्च पत्नी शत्रुघ्नस्यासीत्। माण्डवी श्रुतकीर्तिश्च उच्चाव् आसां कुशधनस्य। कुशधन आसीन् नतकस्य भाता। जनकभाता सांकाश्याराज आसीत्। सर्वे राजपुत्राः पति।भिः सह महत्यां नगर्याम् अवसन्। सर्वे महत्या प्रीत्या सहर्या नगर्याम् अवसन्। एतसमाद् दशरथः सरवी राजासीत्। दशरथः स्वरम् अवसत्। दशरथः उखम् अवसन् महत्यां उदयां नगयम्। रा मा य ण म

1	कैकेय्या आसीट् धाता।
2	युधाजिट् आसीत् कैकेयीभ्राता।
3	युधाजित् प्रत्र आसीत् केकयराजस्य।
4	युधाजित् कैकेयी च प्रताव् आसां केकयराजस्य।
5	युधाबिद् अयोधाम् आगच्छत्।
6	युधाजिट् अयोधाम् आगम्य राजातं दशरथम् एतट् अभाषतः
7	राजन्!
8	केकयराजो द्रष्टुम् इच्छिति भरतम्।
9	अहं भरतम् आनेत्रम् आगतः।
10	
11	भरतः प्रजः कैकेय्या आसीत्।
12	कैकेयी चासीत् प्रची केकयराजस्य।
13	एतसाट् भरतः पौत्र आसीत् केकयराजस्य।
14	केकयराजः प्रियं पौत्रं भरतं द्रष्टुम् ऐच्छत्।
15	राजा दशरथो युधाजितो भाषितं श्रुत्वैतद् अभाषतः
16	भवतु, युधाजित्।
17	भरत!
18	आगच्छ, प्रत्रक!
19	भरतो राजातं द्रष्टम् आगच्छत्।

भरत आगते, राजा भरतम् एतद् अभाषतः एष युधाजित्। एष केकयराजस्य ५३:। गच्छ युधाजिता सद। केकयराजम् तां द्रष्टम् इच्छति। 25 भरतो ऽगच्छद् युधानिता सद। शबुघ्रश् चागच्छद् भरतेण सद। कस्मात्? शञ्जूष्य बद्धवः प्रिया भातरः। किन्तु भरतः प्रियतम आसीच् छत्रुघस्य। शञ्जूष्य चासीट् भरतस्य प्रियतमः। एतस्माच् छञ्जूष्मे ऽगच्छत् प्रियभाचा भरतेन सद। एतौ राजपुत्रौ युधाजिता सदागच्छताम्। एतौ राजपुत्राव् अवसतां केकयराजेन सद। एतौ बलवत्रौ राजपुत्रौ, युधाजिता सद गता, युखम् अवसतां केकयराजेन सद। रा मा य ण म्

1	भरतः शबुघृश् च गतौ।
2	भरतशत्रुच्चौ त तगर्याम् आसाम्।
3	किन्तु रामलक्ष्मणाव् आसां नगर्याम्।
4	भरते गते, राम एतट् अचित्रयत्ः
5	भरतो गतः।
6	राजा दुः स्वितो भवेत्।
7	भरते गते, राजा दुःखितो भवेत्।
8	शबुध्ने च गते, राजा महद् दुःखं गच्छेत्।
9	बह्रवो नरा नार्यश्च च दुःखिता भवेद्यः।
10	बदवो नागरा भरतं शबुघं च द्रष्टुम् इच्छेयुः।
11	अहं किं प्रियं करवाणि?
12	अहं किं प्रियं करवाणि सर्वेभ्यः?
13	
14	रामो लक्ष्मणश्च व बहूति प्रियाण्यू अकुरुताम्।
15	भरते गते, रामलक्ष्मणौ बहूति प्रियाण्यू अकुरुतां सर्वेभ्यः।
16	रामो लक्ष्मणश् च बहूति प्रियाण्यू अकुरुतां राज्ञे दशरथाय।
17	एतौ च राजपुत्राव् अकुरुतां बहूति कार्याणि कैकेय्यै समित्रायै च।
18	कस्मात्?
19	भरतः कैकेयीप्रजः, किन्तु भरतो गतः।

- 20 शत्रुष्ट्रश्च समित्राप्रज्ञः, किन्तु शत्रुष्ट्रो गतः।
- ²¹ एतस्माट् रामो लक्ष्मणश् चाकुरुतां बहूति कार्याणि कैकेय्यै सिन्नायै च।
- ²² एती राजपुत्री बहुभ्यो ब्राह्मणेभ्यो ऽकुरुतां बहूति कार्याणि।
- ²³ एतौ राजपुत्रौ सर्वतागरेभ्यो ऽकुरुतां बहूति कार्याणि प्रियाणि च।
- ²⁴ सर्वे रामं लक्ष्मणं च हड्डा अखिता अभवन्।

प्रीतो राजा

- वशरथो ऽपश्यद् बहूनि कार्याणि रामस्य।
- ² दशरथः प्रीतो ऽभवत्।
- ³ दशस्थो हड्दा कार्याणि रामस्य प्रीतो ऽभवत्।
- ⁴ प्रीतो राजा दशरथ एतट् अचित्रयत्:
- ⁵ रामः प्रियो राजप्रजः।
- ⁶ राप्तः प्रियः सर्वेषां तागराणाम्।
- ⁷ राप्तः सर्वबाह्मणातां प्रियः।
- 8 रामः प्रियः सर्वासां मम पत्नीनाम्।
- ⁹ रामः प्रियः सर्वेषां मम प्रजाणाम्।
- ¹⁰ रामः सर्वप्रियः।
- 11 रामो बहूति कार्याणि करोति सर्वेभ्यः।

रामो बहूति प्रियाणि सर्वेभ्यः करोति। कश्च त जाताति बलं रामस्य? कश्च बलवत्तरो रामात्? रामो बलवतमः सर्वेषां मम प्रवाणाम्। 16 रामः उखितं नरं हड्डा उखितो भवति। रामश्च च दुःखितं नरं हङ्घा भवति दुःखितः। रामो युवा। 20 किन्तु रामो बलवान् प्रियो राजा भवेत्। रामो युवराजो भविष्यति। अहं रामं युवराजम् अभिषेक्तम् इच्छामि। अदं द्रष्टुम् इच्छाम्य् अभिषेचनं रामस्य। किम् अहं दृश्यामि रामम् अभिषिक्तम्? 25

राजात आगच्छित

¹ दशरथस्य बद्धवः प्रिया मित्तिण आसन्।

रा मा य ण म्

² दशरथः सर्वान् प्रियमत्त्रिणो द्रष्टम् ऐच्छत्।

3	राजा सर्वात् राजमित्रण एतद् अभाषतः
4	श्णुत, सर्वे।
5	बद्धवो राजातो मम प्रियाः।
6	आनयत सर्वान् एतान् राज्ञः।
7	अदं सर्वान् एतान् राज्ञो द्रष्टुम् इच्छामि।
8	अदं किंचिट् भाषित्रम् इच्छामि सर्वेभ्यः।
9	
10	सर्वे राजमित्तिणः श्रुता भाषितं राज्ञ एतद् अभाषत्रः
11	वयं सर्वात् राज्ञ आतेष्यामः, राजत्।
12	
13	सर्व एते राजातो ऽयोधाम् आगच्छन्।
14	महाराजो दशरथः सर्वान् अभाषत।
15	सर्वेषु प्रियेषु राज्ञम् अयोधाम् आगतेषु, महाराज्ञो दशरथः सर्वान् एतद् अभाषतः
16	थ्युत, सर्वे।
17	अदम् अयोधाराजः।
18	किन्त् अहं त युवा।
19	अहं त रक्षित्रम् इच्छाम्य् अयोधाम्।
20	अदं त शक्रोमि रक्षितुम् अयोधाम्।
21	किन्च रामो ऽयोधां रक्षिवं शक्तः।

रामो मम बलवान् प्रियः प्रजः। रामः सर्वप्रियो राजपुत्रः। एतस्माट् अहं रामं युवराजम् अभिषेकुम् इच्छामि। रामो युवराजो भविष्यति। 26 रा मा य ण म् रामो ऽभिषिच्यताम्! ¹ सर्वे राजानो दशरथस्य भाषितम् अथयन्। ² सर्वे स्रिकता अभवन्। सर्व आगता राजानो दशरथस्य भाषितं श्रुता मदन् स्वस् अगच्छन्। सर्व एते स्रिक्ता राजानो महाराजम् एतद् अभाषतः अभिषिच्यताम्! रामो ऽभिषिच्यताम्! ⁷ रामम् अभिषिञ्चम्, राजन्! ⁸ रामं युवराजम् अभिषिञ्च । 9 राजा दशस्य एतद् अचित्रयत्: कस्माट् एते सर्वे रामं युवराजं द्रष्टुम् इच्छित?

	माम स्मामहरू
मायणम्	
26	एतस्मात् स्रिता वयम्।
25	तव बलवान् प्रज्ञो ऽस्माकं प्रियः।
24	रामो बलवत्तमः सर्वेषां नराणाम्।
23	त कशिन् तरो रामाट् बलवत्तरः।
22	रामो महाबलः।
21	कश्च न ज्ञानाति बलं रामस्य?
20	सर्वे नरनार्यश्च रामं हड्दा स्रिता भवित।
19	रामः प्रियं भाषते।
18	राजन्, रामः सर्वेभ्यो बहूति प्रियाणि करोति।
17	सर्वे राजातः, श्रुता राजभाषितम्, एतट् अभाषतः
16	
15	यूयं सर्वे कस्माट् द्रष्टुम् इच्छथ रामम् अभिषिक्तम्?
14	राजैतच् चित्रयिता सर्वराज्ञ एतद् अभाषतः
13	
12	अदं ज्ञाउम् इच्छामि।

मदाराजो दशरथः, श्रुता भाषितं सर्वेषां राज्ञाम्, मदतीं प्रीतिम् अगच्छत्।

2	प्रीतो राजैतद् अभाषत सर्वान् बाह्मणान्:
3	बाह्मणाः, बहूति कार्याणि कर्तव्याति।
4	बहूति कार्याणि कर्तव्याच् अभिषेचनाय।
5	युष्माभिः सर्वं क्रियताम् अभिषेचताय।
6	युष्माभी रामाभिषेचनाय सर्वं क्रियताम्।
7	राजैतद् भाषिता समन्तं प्रियं मिन्तिनम् अभाषतः
8	स्रमन्त्र, राम आतीयताम्।
9	गच्छ, समत्तः!
10	रामम् आनय।
11	अहं रामं दृष्टुम् इच्छामि।
12	समन्त्रो राज्ञो भाषितं श्रुत्वा रामम् आनेत्रम् अगच्छत्।
13	बलवान् रामः समन्त्रेण सद राजातं दशरथं द्रष्टम् आगच्छत्।
14	राजा प्रियं बलवतं प्रञं हद्दैतद् अभाषतः
15	राम, तं मम प्रियः प्रजः।
16	तं बहूति कार्याणि प्रियाणि च करोषि सर्वेभ्यः।
17	सर्वे जातित तव महद् बलम्।
18	एतस्माट् अहं तां युवराजम् अभिषेक्तम् इच्छामि।
19	तं युवराजो भविष्यसि।
20	बद्रवो तरा राज्ञो भाषितम् अथ्यम्।

- 21 एते नरा राज्ञो भाषितं श्रुता स्रिता अभवन्।
- 22 एते तराः स्रिकता भ्रता कौसल्याम् अगच्छन्।
- 23 कौसल्या च रामस्याभिषेचतम् अशृणोत्।
- ²⁴ कौसत्या, रामस्याभिषेचनं श्रुता, महत् स्वस् अगच्छत्।

भीतो राजा

- 1 रामो गतः।
- ² सर्वे ग्रस्विता राजानो मन्त्रिणश्च गताः।
- ³ सर्वेषु राज्य मित्तिषु च गतेषु, राजा दशरथ एतट् अचित्रयत्:
- 4 अभिषेचतं भविष्यति।
- ⁵ रामो युवराजो भविष्यति।
- ⁶ किम् अदम् अभिषेचतं द्रक्यामि?
- ⁷ अहं त जाताित।
- ⁸ अहं त युवा।
- ⁹ अहं मियेय।
- 10 अहम् अभिषेचतं द्रष्टुं त शक्खयाम्।
- 11 अहं मृता त द्रक्ष्याम्य् अभिषेचतं मम प्रियप्रवस्य।
- ¹² अहं भीतः।

	প্র
, रा मा य प	ग्म्
27	रामः समन्त्रश्च राजातं दशरथम् अगच्छताम्।
26	आगच्छ मया सह।
25	राम, राजा तां दृष्टुम् इच्छिति।
24	स्रमन्त्रो ऽभाषतः
23	समन्त्र, करमात् तं मां द्रष्टम् आगतः?
22	राम आगच्छत्रं समत्त्वम् एतद् अभाषत।
21	समत्त्रो राजभाषितं श्रुता रामम् आतेतुम् अगच्छत्।
20	अदं रामं दृष्टुम् इच्छामि।
19	स्रमन्त्र, रामम् आतय।
18	राजैतच् चित्रयिता समन्तं प्रियं मन्त्रिणम् एतद् अभाषतः
17	अहं श्वो ऽभिषेचतं पश्येयम्
16	रामः श्वो ऽभिषिच्येत।
15	अभिषेकः श्रो भवेत्।
14	भीतो राजा दशरथ एतद् अचित्रयत्:
13	अदम् अभिषेचनं द्रष्टुम् इच्छामि।

2	राम आगते, दशस्थ एतङ् अभाषतः
3	शृणु, राम।
4	अदं तवाभिषेचनं द्रष्टुम् इच्छामि।
5	किन्त् अहं भीतः।
6	एतस्माट् अभिषेचतं श्वो भविष्यति।
7	अदं तां श्रो युवराजम् अभिषेक्ष्यामि, प्रत्रक।
8	भरतश्च त तगर्याम्।
9	एतस्माट् अहं श्रम् लाम् अभिषेक्रम् इच्छामि।
10	भरतस् तव प्रियो भ्राता।
11	भरतो मम प्रियः प्रजः।
12	किन्तु भरतः किं कुर्यात्?
13	भरतः किं कुर्याद् दृष्ट्वा ताम् अभिषिक्तम्?
14	अदं न जानामि।
15	भरतो राज्यम् इच्छेत्।
16	भरतो राजा भविवुम् इच्छेत्।
17	भरतस् तया सद योद्धम् इच्छेत्।
18	किन्तु भरतो तायोधायाम्।
19	एतस्माट् अभिषेचनं श्रो भविष्यति।
20	श्रु आगच्छ।

- 21 रामः सर्वम् एतच् छुत्वा राजातम् अभाषतः
- 22 भवतु, राजन्।
- ²³ अहं श्व आग्रिष्यामि।

रा सा य ण स

रामाभिषेकः

King Dasharatha observes his son Rama and makes an important decision.

कौसल्या

- ¹ रामो राजानं हड्डा कौसल्यां द्रष्टम् अगच्छत्।
- ² राप्तः प्रजः कौसल्यायाः।
- ³ रामो ऽभिषेचनं श्रावयित्रम् ऐच्छत् कौसल्यायै।
- 4 रामः कौसल्याम् अपश्यत्।
- ⁵ कौसल्या समित्रया लक्ष्मणेन सीतया च सदासीत्।
- ⁶ रामो ऽपश्यत् कौसल्यां स्रिमञां लक्ष्मणं सीतां च।
- ⁷ रामः सर्वान् पश्यन् एतद् अभाषतः
- 8 अभिषेको ममश्रो भविता।
- ⁹ अहं युवराजः श्वो भविष्यामि।
- ¹⁰ अहं सर्वात् रक्षितं शक्ष्यामि।
- 11 अहं युवराजो भ्रता शक्ष्यामि सर्वान् नागरान् रक्षितुम्।
- ¹² कौसत्यैतच् छुता मदतीं स्वम् अगच्छत्।



- मया बहूति कार्याणि कर्तव्याच् अभिषेचनाय।
 णतस्मान मया गत्रव्यम्।
- ³⁴ राम एतङ् भाषितं भाषित्वागच्छत्।
- 35 रामो बहूति कार्याणि कर्नुम् अगच्छत्।

वसिष्ठः

- ¹ रामे गते, दशरथो वसिष्ठं प्रियं मिम् एतट् अभाषतः
- 2 वसिष्ठ!
- ³ बहूनि कार्याणि कर्तव्यानि यौवराड्याय रामस्य।
- ⁴ तया बहूनि कार्याणि कर्तव्यानि।
- ⁵ तथा रामो गम्यताम्।
- ⁶ वसिष्ठः श्रुता राजभाषितम् एतद् अभाषतः
- ⁷ भवतु, राज्ञन्।
- ⁸ अहं राजपुत्रं गच्छामि।
- ⁹ वसिष्ठो रामं सीतां च द्रष्टम् अगच्छत्।
- 10 वसिष्ठो रामं हद्दैतद् अभाषतः
- 11 राम, अहं त्वां द्रष्टुम् आगतः।
- ¹² श्रम् तं युवराजो भविष्यसि।

श्रो राजा तां युवराजम् अभिषेक्यति। राम, राजा दशरथः प्रीतः। 15 राजा लाम अभिषिक्तं द्रष्ट्रम् इच्छित। मया बहूति कार्याणि कर्तव्याति उभ्यम्। मया बहूनि कार्याणि कर्तव्याच् अभिषेकाय। एतस्माद् अहं त्वां द्रष्टुम् आगतः। एतसमाद् अदं तां सीतां चागतो द्रष्टुम्। 20 विसष्ठ एतट् भाषिता बहूति कार्याण्यू अकरोट् रामाय। सर्वेषु कार्येषु कृतेषु, विसष्ठो राजानं द्रष्टुम् अगच्छत्। किन्तु वसिष्ठः, राजातं गच्छन्, बहून् तरान् तारीश् चापश्यत्। सर्व एते नरा नार्यश्च रामं द्रष्टुम् ऐच्छन्। सर्वा एता नरनार्यः प्रियं राजपुत्रम् ऐच्छन् दृष्टम्।

रा मा य ण म्

त्रग्रा

- ¹ सर्वे नागरा रामाभिषेकम् अथ्यन्।
- ² सर्वे नागराः श्रुता रामाभिषेकं स्रिवता अभवन्।

सर्व एते नागराः, श्रुता रामाभिषेकम्, स्रिता अभवन्।

3	सर्वे छिखता नागरा एतद् अचित्रयन्:
4	अभिषेचतं रामस्य श्रो भविष्यति।
5	रामः सर्वेषाम् अस्माकं प्रियः।
6	प्रियो राजपुत्रः श्रो भविष्यति युवराजः।
7	अयोधा सहरी नगरी।
8	किन्त् अयोधा सहरतरा भवेत्।
9	वयं नगरीं सुहरीकर्त शक्ताः।
10	अस्माभिर् नगरी खद्दरीकर्तव्या।
11	सर्वे तागरा रामम् अचित्रयन्।
12	सर्व एते नागरा नगरीं खद्यकुर्वन्।
13	सर्व एते रामं चित्रयन् रामाय नगरीं खद्यर्क्तवन्।
14	अयोधा महती खद्दरी नगर्च आसीत्।
15	किन्त् एषा महती नगर्थ अभवत्
16	सर्वे नागराः प्रीतिम् अगच्छन्।
17	तगर्यां सुद्दरीकृतायाम्, सर्वे नागरा महतीं प्रीतिम् अगच्छन्।
18	एते नागरा मदर्ती प्रीतिं गर्वेतद् अभाषत्रः
19	彩 i
20	अभिषेकः श्रो भविष्यति!
21	श्चो रामो भविष्यति युवराजः!

- 22 सर्वे नागरा द्रष्टम् ऐच्छत्र् अभिषेकं रामस्य।
- ²³ सर्वे द्रष्टम् ऐच्छत्र् अभिषेकं प्रियस्य राजप्रवस्य।